

Başparmak Metakarpofalangeal Eklem Ulnar Sesamoid Kemik Kırığı

Fracture of the ulnar sesamoid bone of the metacarpophalangeal joint of the thumb

Türkiye Acil Tıp Dergisi - Turk J Emerg Med 2010;10(1):35-37

Özkan KÖSE,¹ Mustafa ÇELİKTAŞ,¹ Şervan GÖKHAN,² Ayhan ÖZHASENEKLER²

Diyarbakır Devlet Hastanesi,
¹Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği,
²Acil Tıp Kliniği, Diyarbakır

ÖZET

El başparmağının sesamoid kemik kırıkları nadir görülen yaralanmalardır. Bu yazıda, başparmakta metakarpofalangeal eklem ulnar sesamoid kemik kırığı olan bir olgu sunuldu. Eldeki sesamoid kemiklerin anatomisi, yaralanma mekanizmaları, tanı ve tedavisi tartışıldı.

Anahtar sözcükler: Başparmak; kırık; sesamoid kemik.

SUMMARY

Fractures of the sesamoid bones of the thumb are rare injuries. We report a case with fracture of an ulnar sesamoid bone of the metacarpophalangeal joint of the thumb. The anatomy of hand sesamoids, the mechanisms of injury, the diagnosis, and management of this rare injury are discussed.

Key words: Thumb; fracture; sesamoid bone.

İletişim

Dr. Özkan KÖSE

Diclekent Bulvarı, Ataşlar Serhat Evleri,
D Blok, Da: 13, Kayapınar, Diyarbakır, Turkey.

Tel: +90 - 412 - 257 30 40

Elektronik posta: drozkankose@hotmail.com

Giriş

Başparmak sesamoid kemik kırıkları nadiren rapor edilmektedir.^[1] Literatürde, bu kırıkların aslında sıkça oluştuğu ancak teşhis edilemediği için az sayıda bildirildiği ileri sürülmüştür.^[2,3] Direkt grafilerde metakarp başlarının sesamoid kemiklerle üst üste binmesi, sesamoid kemiklerin iyi değerlendirilememesi ve kırıklarının teşhis edilememesine neden olmaktadır.^[4-6]

Bu yazıda, başparmak metakarpofalangeal (MKF) eklem ulnar sesamoid kemik kırığı olan bir olgu eşliğinde, bu kırıkların yaralanma mekanizmalarını, tanı ve tedavisini tartıştık.

Olgu Sunumu

Elli dokuz yaşında kadın açık el üzerine düşme sonrası sağ el başparmağında ağrı ve şişlik şikayetleri ile acil servisimize başvurdu. Muayenede sağ el başparmak MKF eklemde ve elin tenar bölgesinde şişlik gözleniyordu. Birinci parmak MKF eklem volar yüzde palpasyonla lokalize hassasiyet mevcuttu. Parmak hareketleri aktif ve pasif olarak tam yapılabiliyordu, ancak ağrılıydı. Özellikle fleksiyon ve opozisyon hareketleri sırasında ağrı artıyordu. Hastanın geri kalan sistemik muayenesi normaldi. İki yönlü direkt el grafisinde, birinci parmak MKF eklem ulnar sesamoid kemikte kırık saptandı (Şekil 1). Hastaya birinci parmağını içine alan kısa kol alçı uygulandı, sonrasında analjezik reçetesi ile taburcu edildi. Üç hafta sonra atel çıkarıldı. Başparmak aktif ve pasif hareketlerini artıracak şekilde fizik tedavi uygulandı. Yaralanmanın üçüncü ayında hastanın yaralanmış parmağı konusunda bir şikayeti yoktu ve günlük fonksiyonlarını kısıtlama olmaksızın yapabiliyordu.

Tartışma

Elde toplam beş adet sesamoid kemik bulunmaktadır. Bunlar, başparmak interfalangeal eklemde, ikinci parmak MKF eklem radial tarafında, beşinci parmak MKF eklem ulnar tarafında ve geri kalan ikisi ise başparmak MKF eklemde bulunmaktadır. Sesamoid kemiklerin sayısı ve yerleşiminde nadir de olsa anatomik varyasyonlar bildirilmiştir.^[4] Başparmak MKF eklemde bulunan sesamoid kemikler, eklem volar yüzünde ulnar ve radial tarafta yerleşirler. Ulnar tarafta bulunan sesamoid kemik *m. adductor pollicis* tendonunun, radial taraftaki sesamoid kemik ise *m. fleksör pollicis brevis* tendonu komşuluğunda yer alır. Sesamoid kemikler eklem korumasında, sürtünmenin azaltılmasında, bazen de tendon kuvvetlerinin yönünün değiştirilmesinde rol oynarlar.^[5]

Başparmak MKF eklem ulnar sesamoid kemik kırıkları genellikle MKF eklem hiperekstansiyon yaralanması sonrasında oluşurlar. Ulnar sesamoid kemik kırıkları temelde bir avülsiyon yaralanmasıdır, ancak nadiren direkt travma sonrasında da ortaya çıkabilir.^[1,3,5] Hiperekstansiyon yaralanmasını tarifleyen bir düşme hikayesi, başparmak MKF eklem volar yüzüne lokalize hassasiyet bulunması ve eşlik eden ekimoz bu kırık için patognomonik bulgulardır. Ayırıcı tanıda birinci parmak volar plate ve kollateral bağ yaralanmaları akla getirilmelidir. Sesamoid kemikler bazen iki parçalı (*bipartite*) olabilirler, bu durum radyolojik olarak kırık ile karışabilir.^[1] Grafide kemik hatlarının keskin kenarlı olması, birbirini tamamlayan parçaların gözlenmesi hekimleri kırık lehine düşündürmelidir. Sesamoid kemik kırığı şüphesinde standart el grafilerine ek olarak oblik grafilerinin istenmesi kırığın radyolojik olarak tespitini kolaylaştırabilir.

Başparmak MKF eklem ulnar sesamoid kemik kırıklarında önerilen tedavi yöntemi, başparmak MKF eklemi 30 derece fleksiyonda alçı ile tespitidir. Eklem fleksiyona alınmasının sebebi kırık parçaları arasındaki gerilmenin önlemesidir. Genellikle üç haftalık alçı tespiti teda-

Şekil 1. Olgunun anteroposterior el grafisinde 1. metakarpofalangeal eklem ulnar sesamoid kemikte kırık görülüyor (siyah ok).

vi için yeterlidir. Alçının çıkarılmasından sonra fonksiyonel kapasitenin yeniden kazanılabilmesi için başparmak egzersizlerine başlanmalıdır. Cerrahi olarak sesamoid kemiğin çıkarılması yoluyla başarılı şekilde tedavi edilen olgular da bildirilmiştir.^[7]

Ulnar sesamoid kemik kırıkları klinik şüphe eksikliğinde kolalikle atlanabilirler. Bu kırıklar tanınmayıp, doğru tedavi edilmediğinde, kronik başparmak ağrısına neden olan sesamoidit ve ilerleyen dönemde MKF eklem artrozu gelişebilmektedir.^[3,6]

Sonuç

Başparmak ulnar sesamoid kemik kırıkları MKF eklem hiperekstansiyon yaralanması sonrası volar yüzde hassasiyet ile başvuran hastalarda akla getirilmelidir. Ulnar sesamoid kemik kırıkları, uygun tespit yöntemleri sonrasında sekelsiz iyileşebilirler.

Kaynaklar

1. van der Lei B, van der Linden E, Mooyaart EL, Klasen HJ. Fracture of the thumb sesamoid bone: a report of three cases and a review of the English-language literature. *J Trauma* 1995;38:836-40.
2. Connolly CM, Alsousou J, Hassan S, Williams NW. Don't avoid the sesamoids: fracture to the ulnar sesamoid of the first metacarpophalangeal joint. *Emerg Med J* 2008;25:184.
3. Altun M, Erdil H, Aras H, Gumusburun E. Fracture of the ulnar sesamoid of the thumb in a handball player. *Clin J Sport Med* 2000;10:300-1.
4. JOSEPH J. The sesamoid bones of the hand and the time of fusion of the epiphyses of the thumb. *J Anat* 1951;85:230-41.
5. Shaw M, Lyburn ID, Torreggiani WC, Watura R. Comminuted fracture of the ulnar sesamoid of the metacarpophalangeal joint of the thumb: an uncommon injury. *J Emerg Med* 2003;24:437-9.
6. Altun M, Erdil H, Sahin H, Gumusburun E. Fracture of the ulnar sesamoid of the metacarpophalangeal joint of the thumb: a case report. *Clin Anat* 1998;11:60-1.
7. Dodenhoff RM. Fracture of the thumb sesamoid: a new physical sign. *Injury* 1996;27:213-4.